

imali na raspolaganju i potrebna tehnička sredstva, prikazivanje ovih filmova predstavljalo bi svakako veliku zanimljivost.

Mogla bih na ove dvije posljednje djelatnosti nadovezati i mogućnost provođenja slobodnog vremena u muzeju, ali – kako sam već spomenula – samo uz odgovarajuću tehničku opremljenost.

Posjetioci naše stalne izložbe imaju na raspolaganju tiskani vodič kroz muzej, s kratkim sadržajima na stranim jezicima kao i nekoliko kataloga o našoj izložbenoj djelatnosti.

Sa slovenskog jezika prevela:
Marija Keresteny, prof.

● Odgojno-obrazovni rad u Muzeju grada Koprivnice

Zorko Marković
Muzej grada Koprivnice,
Koprivnica

Primljeno: 22. 1. 1988.

Stalni postav:

Muzej je sve donedavno imao stalni postav (skinut zbog dvije velike izložbe – arheološke i etnografske), a ponovno će ga prirediti u proljeće (zbog grijanja). Konceptijski je bio djelomice prilagođen zavičajnoj nastavi (klasičan kružni tok od prethistorije, srednjeg vijeka, Vojne krajine do građanske Koprivnice i etnografije). Izuzetak je suvremeno slikarstvo i kiparstvo te NOB, budući da su takovi veliki postavi priređeni na drugim mjestima. Novim postavom – modernizirano – namjeravamo obuhvatiti i te segmente prošlosti i suvremenosti.

Nedostaje nam **muzejski pedagog**; pedagošku djelatnost pokušavaju obavljati kustosi koliko im dopuštaju mogućnosti i znanje.

Specijalne izložbe:

Povremeno priređujemo specijalne izložbe, najviše u suradnji s drugim ustanovama (npr. izložba **Igračke**).

Način rada s korisnicima u muzeju:

Dobna i obrazovna struktura korisnika vrlo je različita – djeca predškolskog uzrasta, mlađe i starije dobne skupine osmoškolaca, srednjoškolci, vojnici, umirovljenici, liječeni alkoholičari, različite turističke grupe, a pojedine izložbe ili postav posjećuju grupe učenika ili pojedinci, crtaju predmete, opisuju svoje dojmove (obično po nastavnom zadatku) itd.

Tiskani materijal:

Muzej je imao katalog stalnog postava, kataloge pojedinih izložbi u svome matičnom (a i ostalima) prostoru, ali pre-

težno je to materijal predviđen za starije učenike i širu javnost. Radne listove nismo imali.

Animacija korisnika:

Korisnike informiramo i animirano putem lokalnih listova, republičkih listova, radija i televizije (ponajviše lokalni radio), putem plakata, pozivnica, dopisa radnim organizacijama i školama itd.

● Odgojno-obrazovni rad u Narodnog galeriji u Ljubljani

Lidija Tavčar
Narodna galerija,
Ljubljana

Primljeno: 12. 11. 1987.

Mi radnici Narodne galerije u Ljubljani, prihvatili smo vašu inicijativu i odgovaramo na sve vaše upute, opširnije na treći i peti upit.

1. Narodna galerija u Ljubljani ima stalnu zbirku u kojoj je u vezanom vremenskom pregledu prikazan razvoj likovne umjetnosti u Sloveniji od početka 13. stoljeća do kraja prve četvrtine našeg stoljeća. Posjetioci različitih starosnih dobi imaju stoga mogućnost upoznati se, kronološkim redom, sa stilskim razdobljima, omogućeno im je uspoređivanje pojedinih stilova, da upoznaju i utvrđuju različite ikonografske motive (ikonografiju literarnih motiva, ikonografiju neposrednih spoznajnih motiva – pejzaž, portret, žanr, akt). Ekspoziti nude uvid u kulturno-povijesne značajke, kao npr.: u modu, u umjetnički obrt, društvene slojeve.

Našu galeriju posjećuje godišnje oko 20.000 učenika. Nastojimo pritom da prilikom razgledavanja zbirke pod stručnim vodstvom u grupi predškolske djece ne bude više od 25, a u grupi školske djece da ih ne bude više od 50.

2. U Narodnoj galeriji zaposlena su tri likovna pedagoga s punim radnim vremenom, koji uz odgojno-obrazovni rad obavljaju i druge muzeološke stručne poslove.

3. Godine 1988. priredit ćemo didaktičku izložbu; bit će to crteži predškolske djece koji su nastali na osnovi naših umjetnina. Istraživanja na području odgojno-obrazovnog rada naši muzeji i galerije gotovo da i ne poznaju. Svjesna toga Narodna je galerija godine 1986. započela svoj odgojno-obrazovni rad približavanjem likovnih radova djeci predškolske dobi. Koncept vođenja i teoretske probleme razradujemo u

suradnji s Pedagoškim institutom pri Univerzitetu »Edvard Kardelj« u Ljubljani.

Pri koncipiranju vođenja pokazala su se dva problema. Prvi problem proizlazi iz činjenice da likovni umjetnici, za razliku od književnika, glazbenika i drugih, ne stvaraju posebno za djecu pojedine starosne dobi, ukoliko izuzmemo ilustracije u knjigama. Zbog toga je bilo potrebno likovni rad prilagoditi pedagoškom procesu, jer samo uz umjetnička djela koja odgovaraju pojedinoj starosnoj dobi odgojno-obrazovni proces može postati djelotvoran.

Drugi problem bilo je pitanje – da li da djeca crtaju prema predlošku, ili ne. U predškolskoj likovnoj pedagogici nalazimo stanovište da djeca ne bi trebala crtati po predlošcima – umjetničkim djelima. Taj način likovnog odgoja, kaže se, škodi dječjoj stvaralačkoj sposobnosti i tjera ga da precrta. **Rezultat je nesamostalnost, pomanjkanje samosvijesti i osjećaj manje vrijednosti. Razvija mu se (djetetu) kritički odnos prema vlastitoj slici, jer vidi da nije dovoljno slična predlošku. To umanjuje njegovu volju i crtež postaje imitacija bez onog ličnog i gubi ono dječje.**

Takva su uopćavanja međutim riskantna, prije svega zbog toga što ih ne podupiru teoretska i empirijska istraživanja.

Vođenje kroz galerijske zbirke teče slijedećim redom: kustos, likovni pedagog priča djeci priču Svetlane Makarovič **Gal u galeriji** i istovremeno im pokazuje reprodukcije umjetnina u knjizi. Pričanje i demonstracija služe motivaciji. Nakon toga kustos izražava Galovu želju da djeca nacrtaju umjetninu koja im se najviše svidjela. Zatim slijedi razgledanje umjetnina u prostorima galerije. Djeca se zatim razdvoje po prostorijama galerije i odabiru umjetninu koju će crtati. Prilikom crtanja zajedno razgledavaju crteže i razgovaraju o njima. To se sve odvija u ležernoj atmosferi. Kustos raznim pitanjima potiče djecu da intenzivnije promatraju i pokušava ovu problematiku povezati s ostalim odgojnim područjima.

U prethodnoj preliminarnoj studiji dobili smo slijedeće rezultate: kvantitativni rezultati nam govore koji se motivi predškolskoj djeci najviše sviđaju. U kvalitativnoj analizi najčešće odabranih umjetnina, tj. djela koja su djeca prema vlastitoj želji odabrala i crtala, utvrđivali smo prostorni raspored elemenata na slici, odnosno crtežu, format i boju. Elemente na slici djeca su najčešće rasporedila po temeljnoj crti, odnosno osnovici i nisu vodila računa o kompoziciji predloška, umanjivanju predmeta u perspektivi, nisu naznačila